

Защо гражданите на Разград стават жертва на скъпи ремонти?

Община Разград заслужава специално внимание при анализ на проведени обществени поръчки заради установени системни проблеми и нарушения. Нова проектна инициатива осъществява гражданско наблюдение на обществените поръчки в Лудогорието. Центърът за съзидателно правосъдие в Разград създава с проект „Граждански наблюдател в Разград“ механизъм за повишена отчетност в разходване на обществени средства и увеличаване на прозрачността на публичните институции в област Разград, чрез огласяване на корупционни практики и злоупотреби.

Община Разград е най-голямата община и областен център, като обхваща 22 населени места с население около 55 000 души. Основен възложител на обществени поръчки е Община Разград.

Екип на АДФИ е извършил финансова инспекция в **община Разград и е съставил 3 акта за установяване на административни нарушения** (доклад № ДПЗРЗ-2/12.03.2019 г.). Финансовите инспектори са **установили общо 5 нарушения**.¹ Проверени са **2 обществени поръчки на обща стойност 442 729 лв. без ДДС. Осъществен е контрол на 2 договора на стойност 380 143 лв., като са установени 17 763 лв. нецелево изразходвани средства, които са възстановени.** Инспекцията е проведена със задачи: 1. Проверка за законосъобразност на отчетените през 2015 г. разходи на бюджетни средства за дейностите за зимно поддържане и снегочистване на общински пътища, във връзка със спазване на нормативната уредба в областта на обществените поръчки, сключените договори, изпълнението им и плащанията по тях. Проверка на усвояването по предназначение на получените средства в съответствие с целевото им предназначение, както и спазване на разпоредбите на чл. 56 от Постановление №380/29.12.2015г. на Министерския съвет за изпълнение на държавния бюджет на РБ за 2016 г.; 2. Проверка за законосъобразност на отчетените през 2016 г. разходи на бюджетни средства за дейностите за зимно поддържане и снегочистване на общински пътища, във връзка със спазване на нормативната уредба в областта на обществените поръчки, сключените договори, изпълнението им и плащанията по тях. Проверка на усвояването по предназначение на получените средства в съответствие с целевото им предназначение, както и спазване на разпоредбите на чл.48 от Постановление №374/22.12.2016 г. на Министерския съвет за изпълнение на държавния бюджет на РБ за 2017 г.; 3. Проверка за законосъобразност на отчетените през 2017 г. разходи на бюджетни средства за дейностите за зимно поддържане и снегочистване на общински пътища, във връзка със спазване на нормативната уредба в областта на обществените поръчки, сключените договори, изпълнението им и плащанията по тях. Проверка на усвояването по предназначение на получените средства в съответствие с целевото им предназначение, както и спазване на разпоредбите

на чл.47 от Постановление №332/22.12.2017г. на Министерския съвет за изпълнение на държавния бюджет на РБ за 2018 г.

Община Разград е била обект на втора проверка през 2020г. от АДФИ (доклад № ДИД7РЗ-1/16.01.2020 г.). В резултат е съставен **1 акт за административно нарушение**, като са предприети **последващи действия по ЗДФИ**. Инспекторите са проверили 1 обществена поръчка на обща стойност 427 027 лв. без ДДС. **Установени са 2 нарушения.**ⁱⁱ **Констатирани са вреди за 5431 лв., които са възстановени. В хода на проверката са ревизирани 30 договора на обща стойност 198 953 лв. и са установени 33 830 лв. нецелево изразходвани средства.** Финансовата инспекция има обхват със задача: 1. Проверка за законосъобразност на разходването на средствата, предоставени от централния бюджет за компенсации и субсидии за автомобилния транспорт, в съответствие с изискванията, определени в Наредбата за условията и реда за предоставяне на средства за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за обществени пътнически превози по автомобилния транспорт, предвидени в нормативните актове за определени категории пътници, за субсидиране на обществени пътнически превози по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони и за издаване на превозни документи за извършване на превозите за периода от 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г.

В анализирания период е проведена финансова инспекция от АДФИ в **Общинско предприятие „Ремонтстрой“ гр. Разград** (Доклад № ДИД7РЗ-2/06.06.2019 г.). **Съставени са 2 акта за административни нарушения в резултат на установено 1 нарушение** (чл.24, ал.1 от Закона за счетоводството). **Проверен е 1 договор на стойност 23 726 лв. и са предприети последващи действия по ЗДФИ.** Проверени задачи: 1. Проверка за законосъобразност относно спазването на нормативните актове, уреждащи бюджетната, финансово-стопанската и отчетната дейност за изграждане на светофарна уредба в гр. Разград през 2018 г., в т. ч. сключеният договор, неговото изпълнение, извършените плащания и документална обосновааност на отчетените разходи. Може да се направи извод за **висок риск при управление на публични средства в ОП „Ремонтстрой“ гр. Разград - при невисока сума (23726лв.) са съставени 2 акта за нарушения.**

Могат да бъдат идентифицирани няколко тенденции, след преглед на обществените поръчки, през последните 4 години: **в Община Разград са концентрирани най-големите по стойност обществени поръчки на територията на област Разград.** Наблюдава се относително голям брой обществени поръчки (при една трета от всички), при които участва само един кандидат, независимо от стойността на изпълнение. Между тях има такива на ниска стойност – за няколко хиляди лева и на стойност **9 500 000 лева (за събиране и извозване на битови отпадъци и почистване на улици).**

Почти винаги при процедури на висока и средна стойност, когато участват повече от един кандидат, комисията по избор недопуска до участие в класиране голяма част или всички с изключение на един участник, което до голяма степен компрометира принципа за конкуренция и обезсмисля реалното състезание между участниците. **Мотивите за отстраняване, най-често са за несъответствия с техническото задание на възложителя.** В немалка част от случаите възложителят приема (странна) методика на оценяване чрез

поставяне на точки на кандидати, при които се достига и до **противоречиви от гледна точка на обществения интерес резултати** и съответно класирания.

Каква е цената на 1,5 милион лева по-скъп ремонт в ж.к. Орел?

При разглеждане и анализ на обществените поръчки през последните 4 години се откроява една много дискутирана процедура, наричана „скандална“. Процедурата „Избор на изпълнители за извършване на строително-монтажни работи по проект „Паркоустрояване на зелените площи в кв. „Орел“, гр.Разград по две обособени позиции: 1. Благоустрояване и паркоустрояване на междублокови пространства в ж.к. „Орел“, етап 1 – в 27 на брой квартали гр. Разград; 2. Изграждане и възстановяване на зелена среда – южен парк „Орел“ в кв. 615 гр.Разград, е открита с решение на кмета на община Разград от 17.05.2017г. По първата обособена позиция кандидатите са 7, а по втората обособена позиция са 4, като между тях има кандидати и за двете обособени позиции. До отваряне на ценови оферти са допуснати 5 кандидата по обособена позиция №1 и 3 кандидати по обособена позиция №2 с ценови предложения, както следва:

Обособена позиция №1

1. „Девня трейд“ ООД с ценово предложение 3 877 387.88 лева без ДДС;
2. Консорциум „ПСП- Пътно строителство“ ДЗЗД с ценово предложение 3 893 646.03 лева без ДДС;
3. „Пътстрой Варна“ ЕООД с ценово предложение 3 913 320.19 лева без ДДС;
4. ДЗЗД „Абритус Гардън“ с ценово предложение 3 799 784.95 лева без ДДС;
5. Консорциум „Разградски строители“ с ценово предложение 2 791 453.20 лева без ДДС.

Обособена позиция №2

1. „Пътстрой Варна“ ЕООД с ценово предложение 657 502.39 лева без ДДС;
2. ДЗЗД „Абритус Гардън“ с ценово предложение 585 348.72 лева без ДДС;
3. Консорциум „Обединение Разградски строители“ с ценово предложение 444 373.63 лева без ДДС.

Системата на оценяване на кандидатите, заложена в методиката, се изчислява с математическа формула. В случая най-голяма тежест 60% има точковата оценка „Организация на изпълнението“. Всички кандидати и по двете обособени позиции, с изключение на кандидата ДЗЗД „Абритус Гардън“, са оценени от комисията с по 80 точки. ДЗЗД „Абритус Гардън“ и по двете обособени позиции е оценено с максимални 100 точки. Заради предварително залегналата по-ниска тежест на предложената цена се стига до следното класиране:

Обособена позиция №1

1. място ДЗЗД „Абритус Гардън“ - 92.04 точки при цена 3 799 784.95 лева;

2. място Консорциум „Разградски строители“ – 88.00 точки при цена 2 791 453.20 лева;
3. място Девня трейд“ ООД – 79.60 точки при цена 3 877 387.88 лева;
4. място Консорциум „ПСП- Пътно строителство“ ДЗЗД- 79.51 точки при 3 893 646.03 лева;
5. място „Пътстрой Варна“ ЕООД-79.40 точки при цена 3 913 320.19 лева.

Обособена позиция №2

1. място ДЗЗД „Абритус Гардън“ -92.78 точки при цена 585 348.72 лева;
2. място Консорциум „Обединение Разградски строители“ - 88.00 точки при цена 444 373.63 лева;
3. място „Пътстрой Варна“ ЕООД - 78.28 точки при цена 657 502.39 лева.

Сключени са договори с класирания на първо място и по двете обособени позиции един и същ изпълнител **ДЗЗД „Абритус Гардън“**.

По първата обособена позиция печели кандидат, направил ценова оферта с 1 000 000 лева повече от офертата на класирания на 2 място кандидат, заради предварително заложената методика на оценяване. По втората обособена позиция печели кандидат, направил оферта със 140 000 лева повече от офертата на кандидатът, класиран на второ място. Процедурата скандализира местната общественост освен с избора за изпълнител и с некачественото изпълнение, констатирано многократно от жителите на град Разград. Изнесена е публична информация за започнало разследване от страна на прокуратурата.

Обширна статия „Разградски комплекс „Орел“ и българската работа свършена – недовършена...“ с автор жител на Разград е публикувана в местен вестник (Симеон Кръстев, „Екип 7“, 20.07.2019г.). Гражданинът споделя наблюденията си, че кварталът се почиства некачествено, пешеходните пътеки и тротоарите са строени от „некомпетентни“ майстори, паветата са подредени вълнообразно и когато ходиш по тях имаш чувство, че играеш балет, бордюрите са положени и укрепени с бетон през мразовитите дни на зимата и в топлите дни се рушат, между пътеките до входовете се очертават (заградени от бордюрчета) ниски площи, които при обилен дъжд се пълнят с вода, на много места при премахването на старите бордюри и поставянето на нови се образуват дълбоки траншеи, които или са оставени празни или са били напълнени със строителни отпадъци, с което са унищожени доста зелени площи. **Мнението на автора се споделя от жителите на квартал „Орел“**. Не е необходимо да си специалист, за да се види към настоящия момент следите от некачественото изпълнение.

Валентин Василев, кмет на град Разград по време на възлагане на спорната обществена поръчка отрича срещу него лично да има образувано разследване (**„Валентин Василев в право на отговор: Няма престъпление, ръководил съм се само от закона.“** (17.10.2020г.). Коментарът е по повод публикация във вестник „Екип 7“ от 12.10.2020г. със заглавие „Специализираната прокуратура разследва бившия кмет на Разград.“ Валентин Василев признава, че Управляващия орган е наложил финансова корекция по проекта в ж.к. „Орел“, но същата е била обжалвана от Община Разград пред

съда. Бившият кмет споменава, че поради противоречие и празноти между отделните закони (ЗОП и ЗУСЕСИФ) **Върховен административен съд е потвърдил финансовото наказание.** Междувременно Валентин Василев отбелязва, че при предходното управление на Разград (от 2005 до 2015г., кмет **Денчо Бояджиев, БСП**) по повече от **25** проекта са констатирани нередности, като на **Община Разград са наложени и платени доброволно, без обжалване редица финансови корекции, чиито обща стойност е около 1.8 милиона лева.** За това твърдение (обвинение) на предишния кмет Валентин Василев не е направен коментар до момента от сегашния градоначалник Денчо Бояджиев.

В Бележка на редакцията на вестник „Екип 7“ под правото на отговор е публикуван текст: „В материала добросъвестно и точно са цитирани данните от образуваното с постановление от 15 юни на Специализираната прокуратура досъдебно производство, което не е срещу неизвестен извършител, а срещу „длъжностно лице кмет на общината“. Какъв ще бъде резултатът от разследването, дали то ще бъде прекратено поради липса на престъпление, или някой ще бъде привлечен като обвиняем, това може да реши само Специализираната прокуратура, както сме отбелязали.“ Коментар по темата прави и настоящият кмет на Община Разград Денчо Бояджиев. „Маслото в огъня е ремонтът на ж.к. „Орел“. Там действително се извършиха пълни безобразия. Това е пълно безхаберие и крадене на европейски ресурс. След като направим ревизия, засечката ще покаже – **аз мисля, че минимум два милиона няма да ги има.** Отсега знам, че има две детски площадки, които са влезли в бюджета на проекта, а тях въобще ги няма.“ (вестник „Екип 7“, 11.07.2019г.)

Оглушително мълчание кънти във въздуха на Разград за този луксозен ремонт с много лошо изпълнение...

Провеждане на конкурс за възлагане на управлението на **социалната услуга в общността: Звено „Майка и бебе“** на територията на Община Разград е интересен пример.ⁱⁱⁱ В процедурата участват двама кандидати: сдружение „Жанета“ и сдружение „Център за съзидателно правосъдие“. В анализа единият кандидат (СНЦ „Жанета“) е наречен условно „любимец“ и очаквано той печели процедурата. Установено при анализа е наличие на груби и съществени нарушения и несъответствия, заради, които вместо да бъде обявен за спечелил, „кандидатът-любимец“ е следвало да бъде отстранен. **В комисията по избора участва длъжностно лице (заместник-кмет), което е в конфликт на интереси по отношение на фаворитът.** Членовете на комисията оценяват по-високо „любимия“ кандидат, независимо, че представените документи от „Център за съзидателно правосъдие“ доказват много по-добър опит, с пъти повече референции, по-подготвени специалисти на екипа.

Спечелилият кандидат **СНЦ „Жанета“ е следвало да бъде отстранен преди да бъде допуснат до класиране,** защото представените от него документи не отговарят на изискванията на възложителя и на нормативната уредба. Обявеният за спечелил не е посочил сред своите специалисти задължителното наличие на медицински специалист за предоставяне на услугата. Важен извод може да бъде направен, че е невъзможно да се предоставя услуга на малки бебета, без участие на медицински специалист. Възложителят, чрез назначената от него комисия по избора, не отчита това

обстоятелство и обявява за класиран на първо място кандидат, който няма в своя екип медицински специалист. Заповедта на Кмета на община Разград за избор на доставчик на услугата е обжалвана пред Административен съд Разград, който (очаквано) потвърждава решението (съдия Светла Робева). Съдебният акт е подложен на **съдебен контрол пред Върховен административен съд** и предстои първо заседание.

В момента на изготвяне на анализа е отворена процедура „Инженеринг-проектиране, изпълнение на СМР и упражняване на авторски надзор на обект „Изграждане на съвременна градска среда, чрез благоустрояване на Северен градски парк гр.Разград, рехабилитация, изграждане и възстановяване на зони за отдих“ с възложител Община Разград. Прогнозната **стойност на поръчката е 5 500 000 лева без ДДС**. Документи за участие са подали двама кандидати: 1. „АВ БИЛД“ ЕООД гр. София и 2. ДЗЗД „НИВЕЛ АКВА“ – обединение на две дружества: „Нивел строй“ ЕООД и „Аква Конструкшън“ ЕООД. Към момента комисията по избора е приела документите за участие на първия кандидат без забележка. В документацията на втория кандидат комисията е констатирала 8 на брой липси на документи и нередности. Определила е срок на кандидата за отстраняване на пропуските. Единоличен собственик и управител на „АВ БИЛД“ ЕООД гр. София е Александър Гошов Василев. Учредителният акт на дружеството се състои от 2 страници. Размерът на капитала на дружеството е 50 лева.

Интересна особеност при обществените поръчки се наблюдава в Община Разград, нетипична за всички общини в областта. При наблюдението на процедурите, провеждани от Община Разград през последните 5-6 години, се забелязва съществена промяна от края на 2019г. **Дотогава преобладаваща част от обществените поръчки, където има повече от един кандидат, се печелят от дружества и търговци със седалище извън област Разград.** Местни дружества и търговци печелят обществени поръчки или когато са единствени кандидати, или когато всички кандидати са местни. Наблюдава се и по-слабо участие на местни кандидати в отворени процедури.

След края на 2019г. се забелязва съществена промяна в Разград. Значително се увеличава броя на местни дружества и търговци, участващи в процедурите. Забелязва се увеличаване значително дела на местните дружества, когато печелят процедури в конкуренция с регистрирани в други региони субекти. Почти липсват случаи, когато комисията по избор недопуска до класиране и отстранява от участие местен кандидат заради несъответствие на документите за кандидатстване и несъответствия с техническото задание на възложителя. Ако има такива случаи, то при отстраняването на местен кандидат обикновено е облагодетелстван друг или други местни кандидати, които се допускат до класиране. Логично обяснение за този местен феномен е промяната в ръководството на община Разград, настъпила след проведените в края на 2019г. местни избори.

Въз основа на извършеното проучване на проведените обществени поръчки на територията на Община Разград могат да се направят следните изводи:

1. Наблюдават се трайни и системни проблеми с провеждане на обществените поръчки в Община Разград през последните 15 години, установени в резултат на проверки на Агенция за държавна финансова

инспекция и потвърдени от последните двама кметове (Василев и Бояджиев).

2. До момента са доказани нарушения за около 3 млн.лв, които разградчани плащат заради решенията на своите управници. (1,8 млн.лв. финансови санкции при мандат на Денчо Бояджиев и 700 хил.лв. – при управление на Валентин Василев).
3. Наличие на съществен брой обществени процедури, в които участва само един кандидат.
4. Висок брой на кандидати в процедури с предмет, при който има наситеност на пазара от стопански субекти /доставка на канцеларски материали, офис консумативи и офис техника и оборудване, несложни строително-ремонтни дейности с малък обем, рекламни материали/.
5. Малък на брой кандидати (в повечето случаи по един), в процедури, които изискват от кандидатите наличие на скъпа и специализирана техника, голям брой работници и служители, специални знания и умения, лицензи и разрешителни, сериозен финансов ресурс.
6. Наличие на значителен брой (макар и не толкова масово), както във всички други общини в област Разград, недопуснати до участие в класиране кандидати.
7. Ползване на методика на оценяване на кандидатите, облагодетелстваща определен кандидат за сметка на друг с намаляване на тежестта на предложена най-ниска цена, често водещи и до значително финансово ощетяване на гражданите-данъкоплатци.
8. Необясними за обществеността поръчки и алогичност в решенията за избор на изпълнител. Широкоизвестният договор с изпълнител ДЗЗД „Абритус Гардън“ струва по-скъпо на европейските данъкоплатци с 1 140 000 лева без ДДС. В последствие се установява, че изпълнението по договора е непълно и със спорно качество.
9. Фаворизиране на фирми с недостатъчен опит, без сериозна история при участие в обществени поръчки и символичен уставен капитал.
10. Промяна в активността, реализацията и изпълнението на финансови средства от местни дружества и търговци в периодите до края на 2019г. и след 01.01.2020г.

Център за съзидателно правосъдие развива успешно капацитет като граждански наблюдател (watch-dog) повече от 20 години. Интересите в местното развитие са в областта на укрепване на демократични институции, етническите малцинства, уязвимите групи, социалните услуги и граждански права. Последните 15 години Центърът за съзидателно правосъдие развива партньорски отношения със сдружение „Център за подкрепа на жени в село Стражец“ и сдружение „Младежки форум 2001 – Разград“.

Подкрепата за Сдружение "Център за съзидателно правосъдие" е осигурена от Фондация „Америка за България“. Изявленията и мненията, изразени тук, принадлежат единствено на Сдружение "Център за съзидателно правосъдие" и не отразяват непременно вижданията на Фондация „Америка за България“ или нейните партньори.

ⁱ 1. чл.126 от Закона за публичните финанси /ЗПФ/ - 1 бр.; 2. чл.47, ал.3 от ПМС 374/2016г./обн.ДВ, бр.104/2016г./ - 1 бр.; 3. чл.126 от ЗПФ, във вр. с параграф 2 от ДР на ЗПФ /обн.ДВ, бр.15/2013г./ - 1 бр.; 4. чл.126 от ЗПФ, във връзка с параграф 2 от ДР на ЗПФ, /Обн.ДВ, бр.15/2013/ - 1 бр.; 5. чл.226, ал.2, т.9 от ЗОП /отм./ - 1 бр.

ⁱⁱ 1. чл. 44, ал. 2 от ПМС 332/22.12.2017 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2018 г., във връзка с чл. 17 от Наредбата - 1 бр.; 2. чл. 29, ал. 1 и ал. 2, чл. 36, ал. 1, т. 4 и чл. 185, т. 3 от ЗОП - 1 бр.

ⁱⁱⁱ Процедура по чл.37 от ППЗСП, открита със заповед №584 от 21.05.2020г. на кмета на община Разград

